

ВАСИЛИЙ ГОЛОВАЧЕВ

БЕГЛЕЦ

Превод от руски: Александра Каназирска, 1980

chitanka.info

Вертолетът се спусна до четиристотин метра, наклони се и полетя в кръг.

— Виждате ли жълтото петно? — запита пилотът Берьозин. — Това е Драконовата пустош. А в средата е Драконовият зъб.

Зъбът представляваше съвършено гладък каменен стълб с диаметър около стотина метра и височина малко над триста. Беше обкръжен с просторни пясъчни „оазиси“, които обгръщаха тайгата от трите страни, а откъм четвъртата се разстилаха виолетовите сенки на склона на Салаирския рид.

— Спусни се надолу — рече Берьозин.

Пилотът обърна кормилото, вертолетът се втурна надолу и моторът изрева почти до самия връх на скалата.

От триста метра височина Драконовата пустош изглеждаше безкрайна пустиня, удивително равна и гладка. Мътният жълтък на слънцето над хоризонта и белезникавият празен небосвод довършваха картината на мъртвото спокойствие, което цареше тук.

Още във въздуха Берьозин бе включил гайгеровия брояч и дублиращия дозиметър, но те мълчаха — над Драконовата пустош нямаше радиация. И все пак него, експерта от Центъра по изучаване на бързопротичащите явления в природата, го бяха изпратили тук в командировка.

— Познаваш ли местните предания и легенди? — попита Берьозин.

— Съвсем бегло. Алтайците разправят, че тук земята е калпава. Около пустошта зверове не живеят, хора също, кой знае защо, не се заселват.

Според легендата в тия краища се настанил дракон и със своето дишане изсушавал сърцата на хората...

— Поетично... и загадъчно. А радиоактивност няма и това е твърде странно. Защото само преди два дни...

Преди два дена в района на Салаир се бе разразила магнитна буря с център в зоната на Драконовата пустош, а спътниците отбелязаха тук източници на радиация. Берьозин излетя към Салаирския рид веднага, щом в центъра пристигна телеграмата, но очевидно, докато се наканят, източникът на радиация отново е изчезнал.

— Много странно — повтори Берьозин.

Пилотът надникна от кабината. По вечно смръщено му лице се изписа внезапно безпокойство.

— Нищо ли не чувствуваш? На мен ми се ще да се измета оттук час по-скоро.

От тия думи на Беръозин му стана някак чоглаво, обхвана го чувството за неуютност и внезапно му се стори, че някакъв чужд поглед остро и втрещено се е впил в гърба му.

Впечатлението беше толкова осезателно, толкова реално, че той неволно се озърна, отстъпи назад и дланите му се изпотиха. На километри наоколо нямаше жива душа освен тях двамата, но усещането за погледа не изчезваше — напротив, усилваше се и накрая стана непоносимо.

— О, по дяволите! Да тръгваме!

Беръозин се оттегли под съмнителната защита на вертолета и се вмъкна в кабината.

— Аха! — измърмори пилотът. — И тебе те прониза май?

Вертолетът литна във въздуха, под тях се мярнаха и слязоха надолу отвесните склонове на рида, станаха оранжевожълти и се сляха с пясъците наоколо. Драконовият зъб се отдалечи.

— Да кацнем ли на пясъка? — попита Беръозин, все още втрещен в тайнствената скала.

Пилотът отрицателно поклати глава:

— На пясъка не бива.

След няколко минути вертолетът се изви над тясна ивица земя край гората и стъпи на лапите си.

* * *

Едва сега Беръозин обърна внимание, че гората, която започваше на петдесетина крачки от него, беше някак странна, напълно изсъхнала. Разкривените стволоче се преплитаха с безлистни клони и образуваха мъртва сива ивица край пясъчния плаж, догдето стигаше погледът. Живата зелена гора започваше едва след тая ивица.

Беръозин с недоумение разглеждаше бодливите летораста на изсъхналия кедров храст и си помисли, че може би тук някога са

минали скакалци, но пилотът го извика и той побърза да отиде при него.

— Погледни — пилотът взе камък и го хвърли в близката пясъчна шир. Камъкът падна и сякаш потъна не в пясък, а във вода.

— Тресавище.

— Тресавище ли? — удиви се Берьозин. — А пясъкът е толкова гладък — нито дюни, нито гънка дори... Тресавище!... Върху двадесет километра?

— Факт. Когато духне силен вятър, пясъкът се стича. Е, какво, ще вземаш ли проби?

— Непременно. А утре ще извикаме помощници, ще превозим палатките и всичко необходимо. Чувствувам, че ще се поизпечем на слънцето.

И Берьозин енергично се залови за работа.

А след половин час, когато взе нужните проби от грунда, хоризонтът надалеч избухна в лилави пламъци, пясъчната равнина настръхна и след няколко секунди горещ, ревящ вихър връхлетя върху гората.

Въздушната вълна отхвърли Берьозин дълбоко в бодливите храсталаци на сухата гора. Докато се измъкне, издирайки тялото си в острите клонки, ревят леко утихна, сякаш се отдалечаваше. Сега напомняше шума на водопад, слушан от близко разстояние.

— Ей, жив ли си? — подвикна към пилота Берьозин.

— Може и да съм — чу се мрачен отговор. Пилотът бе невидим зад жълтата пелена на прахта.

Берьозин се прокашля, покри носа си с кърпичка, плъзна поглед по смътно очертаното тумбесто тяло на вертолета и седна.

— Какво беше пък това?... Че и мирише, подушваш ли?

— Подушвам — пилотът се закашля. — И вертолета катурна. Ще се поизпотим, докато го изправим отново на лапите му. А се понесе изведнъж откъм района на Зъба. А бе, ненапразно нещо ме потикваше да се измета оттук!...

— Метеорит? Или изпитание на балистична?

Пилотът сви рамене, отново се закашля и прикри уста с длан.

— Защо да гадаем? Да почакаме, докато улегне прахта, ще изправим вертолета и ще отлетим.

Жълтата мъгла се разсея дотолкова, че вече се виждаха гората, пустинята и зеленикавото небе. От страната, откъдето прогърмя неочакваният взрив, все още нещо гъргореше и в небето се извиваше черно-сив стълб дим, оранжев в основата си. С глухо ръмжене димът набъбна в плътен облак и се плъзна по пясъците.

— Какво гори там? — измърмори пилотът, загледан в облака изпод дланта над очите. — Нали там са само скали?...

Берьозин застана до него, напрегна зрението си, после си спомни за далекогледа, втурна се към кабината и неочаквано забеляза ниско над пясъка едно движещо се черно петно. То бавно и плавно плуваше във въздуха и забележимо се спускаше, а в очертанията му имаше нещо необикновено, което притегляше погледа.

Без да се наговарят, двамата се втурнаха към мястото, където трябваше да се приземи петното, и още преди да пристигне там, Берьозин реши, че това е... човек, облечен в черен работен комбинезон.

Той плуваше в крайно неестествено положение на около три метра от повърхността, като че ли изобщо не тежеше, и би прелетял край тях, ако пилотът, който, бягайки, бе откъснал дълъг клон, не бе спрял неотклонното плъзгане на непознатия. Тялото на човека бавно се извъртя около края на клона и изведнъж тежко рухна на земята, като че ли се откъсна от невидими нишки, които го поддържаха във въздуха.

Берьозин обиколи тялото, наведе се и се вгледа в лицето на непознатия. И се напрегна. Лицето на падналия несъмнено принадлежеше на човек. И все пак обиграните му очи на експерт заболяваха безупречния овал на очите, отворени, но без проблясъка на мисли, и правия, едва издигащ се нос, и твърде малката уста, и необикновено гъстите вежди... Човек? Или?... Впрочем какво ще рече „или“?

— Чудноват някак — възкликна пилотът, присрещайки погледа на Берьозин.

И внезапно от очите на непознатия изчезна тъмната пелена. След няколко секунди те станаха прозрачни, изпълниха се със сияние. Непознатият неуловимо бързо измени позата си, по-точно се преля от положение „лежи“ в положение „седи“. Известно време той не сведе необикновените си очи от облака прах и дим на хоризонта, после

непонятна гримаса изкриви лицето му и един твърде нисък, едва ли не инфразвуков глас бавно произнесе:

— И най-последната грешка...

В тоя глас трептеше толкова мъка, че Берьозин преглътна застаналия на езика му въпрос и остана мълчалив, измъчван от съзнанието за своята безпомощност. Пилотът избоботи:

— Кой сте вие? — хрипкаво запита той.

Непознатият извърна глава.

— Землянин — с нечакана болка отвърна той след кратка пауза. — Можете да ме наричате Деон. Весело положение, нали?

— Положението, разбира се, е такова... — придоби дар слово Берьозин. — Но на човек вие... изобщо...

Непознатият с подчертан интерес огледа Берьозин и пилота и внезапно се усмихна.

— Аз не казах човек — рече той със същия дълбок нисък глас. — Аз съм Деон, землянин и толкова.

Долетелият сякаш угасна, неочаквано легна, по-точно преля се в легнало положение и продължи:

— Освен това аз съм беглец.

Берьозин се обърна към смутения пилот и трескаво заобмисля какво трябва да стори. Обстановката ставаше изключителна и макар че беше подготвен за неочаквани неща (годините като експерт в центъра го бяха приучили на всичко), такъв обрат в събитията не очакваше.

— Какво предлагате да сторим? — припряно се обърна той към пилота, като го придърпа встрани и рязко понижи гласа си.

— Ами него... трябва... в Москва — плахо някак предложи пилотът.

— Няма да успеете — намеси се зад тях Деон. Очевидно слухът му беше забележителен. — Времето на моя живот изтича и аз едва ще успея да отговоря на вашите въпроси и да ви обясня кой съм в същност.

* * *

Берьозин слушаше Деон с неопределени чувства, нещо средно между ирония, изумление и тревога. Да провери докрай това, което се

бе случило, той не можеше. Не можеше и да реши как да се отнася към него.

Според думите на странния пришълец, преди двеста милиона години на Земята е съществувала цивилизация, изчезнала по някакви причини (по какви, Деон не пожела да уточни) във вековете. Само малцина, в това число самият Деон, успели да избягат в бъдещето, намирайки след милиони години нова цивилизация, съвременна, млада, пламтяща и... не безопасна.

— Да, не безопасна — повтори Деон. — За съжаление ние нямахме избор. Вие, хората, сте двуенергийни! Вие излъчвате два вида енергия: разрушителна и съзидателна! Вие не знаете, че източникът на излъчването са вашите емоции: на разрушителната енергия — злостта и ненавистта, на съзидателната — добротата и хуманизмът. Източникът е един — емоциите. Но двата вида енергия се отличават така, както се отличават и вашите машини за разрушаване и за изграждане. Вие дори не подозирате, че обладавате исполинска сила, способна да твори вселени! И разпилявате тая сила с наистина безумна щедрост, а най-главното — абсолютно безполезно, дори без да забелязвате нейното съществуване. Освен в редки случаи на проява — например телепатия, телекинеза... В замяна над чувствата започва да преобладава трезвият разум и на света се появяват атомни бомби, напалм, генератори на смъртта...

Деон замълча.

— Защо нашата цивилизация не е безопасна? — запита засегнатият Беръозин, когато мълчанието се затегна. — Само заради усъвършенствуванияте оръдия за изтребление ли?

— Напоследък нашите... нека ги наречем прибори, започнаха да фиксират нарастваща вълна на безсмислено пилеене на енергията за разрушаване, а ние сме достатъчно опитни, за да разберем докъде води това.

— Равнодушие? — мрачно се досети Беръозин.

— Да, до равнодушие. Природата не търпи празнини и когато не среща съпротивление, хипертрофично расте безличната енергия на равнодушието, която твърде просто се превръща в енергия на разрушението... До което достигнахме и ние, уви, двеста милиона години преди вашето рождение.

На моите другари им провървя повече — мнозина от тях преминаха благополучно инверсията на времето, избирайки други отрязъци от вашата история. А аз сбърках, сбърках два пъти... вече самото бягство беше грешка — гласът на Деон се сниши до шепот, — трагична грешка...

— А взривът? — не се сдържа пилотът, без да обръща внимание на Берьозин, който слушаше с жаден интерес и вярваше на прищълеца напълно и без уговорки.

— Инерцията беше твърде голяма, когато поисках да се спра — пошепна Деон. — Задуши се инверторът на времето.

След четвърт час успяха да поставят вертолета на лапи и пилотът сне преградата на седалките, където с голяма мъка успяха да наместят Деон. Тялото на неочаквания беглец от миналото беше необикновено тежко. Той не се съпротивяваше, само каза:

— Напразно се занимавате с мене, никой не е в състояние да ми помогне. Аз не съм хуманоид... да, да, видимият ми облик, всичките тия „ръце“, „крака“ — те са породени от вашето въображение, както и моят „руски“ език. Вие двамата ме виждате положително по различен начин...

Берьозин не се удиви, само кимна. Но една мисъл го безпокоеше.

— Излъчване на злост — рече той, като се наведе над свалената пасажерска седалка. — Това навярно е условност?

— Естествено — отвърна Деон. — Градацията на енергията от емоциите изобщо е условна. Излъчването има спектър и всяка емоция дава своята ивица. Каква ирония на природата — вие, най-великите от творците, не съзнавате своите творчески сили!

„Огромни сили — помисли си Берьозин, — това е вярно. — И пред мисления му взор проблесна картината на човешката дейност. — Но същевременно и страшни сили! Ако, разбира се, всичко това не е шега и не е игра на хипнотизатор... или бълнуване на болен. Макар че... Не, на болен, честно казано, Деон изобщо не прилича... Колко много злоба и ненавист има още у човека, колко равнодушие и завист! Може би еволюцията е права, като не е разкрила изведнъж цялото ни могъщество. Най-напред трябва да се научим да излъчваме в един диапазон — в диапазона на добротата и отзивчивостта. А щом към нас бягат из бездната на миналото, това не е ли парадокс? И не е ли,

защото самите те са се оказали безсилни пред своето собствено могъщество?“

— А какво ще рече това: да управляваш енергията на доброто и злото ли? — запита Берьозин.

Деон отрицателно поклати глава и за минута замълча.

Моторът бръмчеше. Пилотът, без да се намесва в разговора, няколко пъти се измъкваше от кабината и запълзяваше нагоре. Найсетне пусна двигателя и кабината затрептя от вибрацията.

А после се чу безизразният глас (глас ли?) на беглеца:

— Аз бих могъл да ви дам знания чрез моята собствена радиация на доброта, аз ви сондирах достатъчно дълбоко. Но предупреждавам ви, това би могло да повлече след себе си нещастие, макар че съм уверен: вие ще смогнете да използвате тия знания не само за себе си... и не във вреда на другите.

Очите на Деон се изпълниха с бяла светлина. На Берьозин внезапно му се зави свят и той разтреперан впи ръце в някаква преграда над себе си. И в това време тялото на Деон внезапно започна да се раздува и да се разпада на черен дим. Димът изпълни кабината и прекъсна дишането им.

Берьозин блъсна с крак вратичката и се търкулна от кабината на земята, задъхвайки се от кашлица. Той изпълзя на четири крака от вертолета, от който като от вулкански кратер струеше дим. От другата страна видя отчаяно ругаещия пилот, който пъргаво бягаше по пясъка.

Двигателят продължаваше да работи, перките се въртяха и тласкаха струите дим към земята. „Той умря! — блъскаха се трескаво мислите. — Такава ли е неговата смърт?! А ние наистина не бихме смогнали да го спасим, той беше прав... И все пак това е несправедливо...“

Очите започнаха да сълзят, кашлицата продължаваше и сякаш измъкваше навън вътрешностите му, главата му се маеше и Берьозин с тръпнеци пръсти загребваше пръстта с ръце и пълзеше все по-далеч и по-далеч от вертолета...

* * *

— И тогава окончателно изгубих съзнание — Берьозин овлажни напуканите си устни и замълча.

— Да-а... — измърмори Богаев, като избягваше ла погледне болния — Много интересно... и правдоподобно. Само че трябва да те огорча: всичко това ти се е привидяло. Или присторило, или присънило — избери си най-добрата формулировка.

— Разпитайте пилота, той ще потвърди.

Богаев се намръщи, стана от стола и отиде до прозореца на палатката.

— Пилотът загина — глухо рече той. — Когато се е взривил тоя проклет газов облак, вашият вертолет очевидно се е преобърнал и двигателят се е подпалил.

— Газов облак ли? — прошепна Берьозин. — Вертолетът се запалил? Не може да бъде!

— За съжаление може. Тебе те откриха в дъното на изсъхналата гора, а той... него го намериха в пясъка твърде късно.

— Газов облак!...

— Подземните празнини са изпълнени с газове. Навярно преди газовете просто са се просмуквали в района на Драконовата пустош. А когато се взривил облакът, газовата вълна е заляла всичко около пустошта на десетки километри. Оттам и твоите халюцинации — надишал си се. Излъчване на злото... Добре измислено!

Берьозин погледна забинтованите си ръце. Халюцинации? И нищо такова не било станало? Нямало е никакъв странен беглец от страшната епоха, по име Деон? Техният разговор изобщо не се е състоял?

И изведнъж Берьозин си спомни: „Ще ви дам знания чрез моята собствена радиация на доброта!“ Какво искаше да каже Деон? Нали той съществуваше, съществуваше!

— Моля те, махни тези бинтове от ръцете ми! — помоли тихо Берьозин.

— Защо? — удиви се Богаев, като се извърна.

— Моля, свали ми бинтовете.

— Ти си полудял! — Богаев тревожно загледа Берьозин. — Защо искаш това? Лекарят ще ме изхвърли през прозореца, ако ме види. Въпреки че съм твой началник.

— Затова, докато не те е изхвърлил, бързо ги махни.

Богаев се поколеба, сви рамене и започна неумело да отвива бинтовете от ръцете на пострадалия, намазани с антисептик, целите в жълти петна, изранени и издрани.

— Е, и после?

Берьозин също загледа ръцете си. Лицето му преbledня, стана, строго и сурово.

А после изненаданият Богаев видя как изведнъж ръцете на Берьозин посветляха, драскотините и петната изчезнаха от тях, сякаш се смиха като боя.

Берьозин се отпусна безсилно на възглавницата и закачливо впери поглед в побледнелия си началник. После неочаквано намигна и бавно се издигна във въздуха над кревата...

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 24,25/1980 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.